

האקדמיה ללשון העברית

המזכירות המדעית: שאלות ותשובות בענייני לשון

<http://Hebrew-academy.huji.ac.il>

נושא השאלה: מילות ויתור

שלום וברכה,

הנה תשובה שניסחתי בעבר בעניין למרות ש- בעקבות עיסוק מחקרי בצירוף זה:

האקדמיה ממעטת מאוד בדיונים רשמיים בענייני התחביר והניסוח, וגם בעניין למרות ש- לא פסקה דבר. מסורת ההוראה ומסורת העריכה מתנגדות לצירוף למרות ש- בעיקר מן הטעם הזה:

פסוקית הויתור בלשון חכמים פותחת במילת הקישור אף על פי ש-, ומקובל לראות בניסוח זה דרך המלך גם בעברית בת ימינו. אנשי החינוך הלשוני חששו, בצדק, שהצירוף החדש למרות ש- ידחה ואף ישכיח את הניסוח הקלסי וכך יגדל הפער בין לשון המקורות לבין העברית החדשה.

למעשה בראשית המאה העשרים היה ויכוח על השימוש במילה למרות עצמה (בלי ש-) כתיאור ויתור. המילה למרות שימשה במקרא (למשל ישעיה ג, ח) שם פועל בבניין הפעיל (צורה אחרת של להמרות), והפכה למילת יחס במשמעות של ויתור בלשון סופרי ההשכלה בראשית המאה התשע עשרה בהשפעת המילה הגרמנית

trotz, הקשורה לפועל trotzen – 'להתנגד'. לדוגמה, ביאליק, שהיה נשיא ועד הלשון, התנגד לשימוש זה, שביסודו שינוי מוחלט של תפקוד הצורה המקראית, ואולם לעתים נקט אותו בעצמו הן בסיפוריו הן במאמריו. אפשר לומר שבאמצע המאה העשרים הפכה המילה למרות בתור מילת יחס של ויתור נחלת הכלל, והוויכוחים על תקינותה פסקו.

משקבעה לה המילה למרות אחוזת קבע בעברית ואין עוד מי שיערער עליה, אין מנוס, מבחינת ההתפתחות התחבירית, מהיווצרות הצירוף למרות ש-. כפי שנוצרו בלשון חכמים הצירופים מאחר ש- ובתוך ש- בעקבות מילות היחס אחר, בתוך - כך תוכל להצטרף מילת הקישור ש- לכל מילת יחס בעלת משמעות של תיאור וליצור פסוקית באותה הוראה. הלכה למעשה הצירוף למרות ש- אכן מצוי בכל משלבי הלשון, גם בספרות המופת בת ימינו.

עד כאן תשובתי ה"קבועה". באולפן כדאי להזכיר את "אף על פי ש-" הקלסי ואת "למרות ש-" כרווח ולהוסיף הסברים לפי רמת הקבוצה.

בברכה,
ד"ר קרן דובנוב

תוכן הפנייה:

האם הצירוף: למרות ש (כן, עם ה-"ש") קיבל "הכשר"? הוא נפוץ בדיבור ואפילו
בספרי אולפן ובטקסטים של משרד החינוך. אנחנו מכינות תרגילי מחשב
למילות ויתור. האם ניתן לקבל את "למרות ש..." ?

מס' פנייה: 7100